Raadsbrief voortgang amendement 1

Inleiding

Bij het vaststellen van de Kadernota 2025 heeft uw raad besloten dat zij qua financiën alleen het totaal van de autonome ontwikkelingen en ombuigingen vaststelt en dat de onderbouwing van de thema's Financiële bestaanszekerheid, Vitaal en gezond, Sociale basis, Organisatie, Algemene dekkingsmiddelen en overhead herijkt wordt zodat de begroting 2026 hierop ingericht kan worden. Bij deze herijking zijn randvoorwaarden gegeven. In dit memo geeft het college inzicht in de voortgang van de uitvoering van dit amendement. Het college zal bij de kadernota 2026 aan de raad voorstellen op welke wijze de ombuigingen een plek krijgen voor de jaren 2026 en verder.

Het college is in september heeft met de partners uit de sociale basis gesproken. We gaan 2 moeilijke jaren tegemoet. Om hier goed mee om te gaan doen we een beroep op onze partners om gezamenlijk aan een gezamenlijk toekomstperspectief te werken. Mede naar aanleiding van deze eerste gespreksronde zijn al een aantal aanpassingen aangebracht in de voorliggende begroting ten aanzien van minima en de sociale basis.

Voortgang amendement 1

1. De financiële opgave is uitzonderlijk groot. Zowel de eigen organisatie, inwoners en organisaties met een subsidierelatie zullen hier een bijdrage aan leveren
   Voortgang: in uitvoering.
   Toelichting: voor de interne organisatie is een adviescommissie arbeidskosten en inhuur stabiliteit ingericht. Deze commissie beoordeelt of vacatures ingevuld moeten worden voor korte danwel lange termijn. De verwerking vindt u terug in onderliggende begroting. Voor de inhoudelijke opgaven zijn gespreksronden gestart met partners over de prioritering voor de komende jaren. Over de voortgang hiervan wordt de raad proactief geïnformeerd via een periodieke informatiebrief. U kunt de eerste brief begin 2025 verwachten. .

2. We zoeken de besparing in eerste instantie in een soberder uitvoering van medebewindstaken, verminderen van externe inhuur en personele effecten. Bij de begroting worden hier concrete en realistische bedragen voor ombuigingen aan gekoppeld die in balans zijn met de extra bijdrage (hogere heffingen en minder subsidies) die van inwoners wordt gevraagd;
   Voortgang: in uitvoering
   Toelichting: voor de begroting 2025 zijn reeds maatregelen in de voorliggende begroting doorgevoerd om deze kosten te verlagen. Daarnaast is er een additionele taakstelling oplopend tot € 2.6 mio opgenomen om de negatieve autonome ontwikkelingen binnen programma 1 Samenleving te compenseren. Om dit mogelijk te maken moeten we anders denken en handelen. Alleen zo kunnen we de noodzakelijke veranderingen tot stand brengen. Daarvoor is een investeringsbudget opgenomen (in de begroting transitiekosten genoemd)

3. Inwoners belanden niet onder het bestaansminimum;
   Voortgang: in uitvoering
   Toelichting: financiële bestaanszekerheid is 1 van de opgaven uit het Koersdocument sociaal domein. Financiële bestaanszekerheid gaat niet alleen over de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen, maar ook over betaalbaar wonen en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven.
   Voor onze minima doet het college de raad het voorstel om ervoor te zorgen dat inwoners niet onder het bestaansminimum zakken. Dit is verwerkt in de voorliggende begroting. De voorstellen zijn opgebouwd vanuit de minima-effectrapportage.

4. Preventieve maatregelen voor kinderen en jongeren worden ontzien. Zij worden geen 'kind van de rekening'.
   Voortgang: in voorbereiding
   Toelichting: de structurele subsidierelaties worden in 2025 nog niet gekort. De maatregelen in 2025 zijn in eerste instantie gericht op de interne organisatie en normaliseren van zorg en ondersteuning. Dit betreft met name geïndiceerde professionele ondersteuning. Samen met onze partners voor de opgave 'Gezond en vitaal van -10 maanden tot 100+ jaar' bepalen we de prioriteiten voor 2026 e.v. voor bijvoorbeeld de ambitie 'het vergroten van de kansen voor jeugdigen in een kwetsbare situatie'. Vanuit deze prioritering en de betrokken partners hierbij wordt een realistische begroting opgesteld. De eerste ronde gesprekken heeft reeds plaatsgevonden. Zie bijlage 2 voor een samenvatting van deze avonden.

5. De sociale basis (bibliotheken, buurthuizen, kunst en cultuur, podiumvoorzieningen) is essentieel voor de kwaliteit van onze samenleving en moet daarom zo veel mogelijk in stand worden gehouden.
   Voortgang: in voorbereiding
   Toelichting: De structurele subsidierelaties worden in 2025 niet gekort. De maatregelen voor 2025 zijn verwerkt in de voorliggende begroting. Deze zijn met name gericht op de interne organisatie en normaliseren van zorg en ondersteuning en het doorvoeren van de Hervormingsagenda Sociaal Domein. De gesprekken met onze partners over de sociale basis in de toekomst zijn in september gestart. We gaan daarmee door en de uitkomsten zijn in april 2025 bekend. Tevens hebben wij de bezuiniging beperkt en wordt er alleen een bezuiniging doorgevoerd in 2026, daarna blijft het budget hetzelfde.

6. Aan vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor de samenleving (minima, ouderen, kinderen, buurten) wordt perspectief geboden op realistische subsidiëring voor het voortzetten van hun activiteiten in de samenleving.
   Voortgang: in uitvoering
   Toelichting: De gesprekken met onze partners over een robuuste sociale basis in de toekomst zijn in september gestart. We gaan daarmee door en de uitkomsten zijn in april 2025 bekend. Zie ook de opmerking over het budget bij punt 5.

7. Organisaties en initiatieven die te maken krijgen met verlaging of stopzetten van subsidies worden ondersteund in het vinden en aanboren van alternatieve inkomstenbronnen. De gemeente stimuleert en verbindt.
   Voortgang: in uitvoering
   Toelichting: medewerkers zijn in gesprek met organisaties en initiatieven over mogelijke alternatieve inkomstenbronnen.

8. Als door een bezuiniging een activiteit in de sociale basis dreigt te verdwijnen, wordt gemotiveerd hoe de maatschappelijke meerwaarde hiervan op een andere wijze geborgd

wordt of waarom deze maatschappelijke meerwaarde niet essentieel is voor de sociale basis.
Voortgang: in voorbereiding
Toelichting: De gesprekken met onze partners over de sociale basis in de toekomst zijn in september gestart. Samen met onze partners brengen we in kaart wat de prioriteiten zijn en op welke wijze we hier in gezamenlijkheid aan werken en welke partners hiervoor een bijdrage leveren. Dit leggen we vast in de uitvoeringsagenda.

9. De mogelijkheid tot samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties en de mogelijke besparingen bij die vrijwilligersorganisaties wordt in samenspraak met deze organisaties opgesteld.
   Voortgang: in uitvoering
   Toelichting: tijdens de eerste gesprekronde bleek dat er nog veel mogelijkheden liggen in het bevorderen van samenwerking tussen de vrijwilligersorganisaties. Zie ook de gespreksverslagen van de eerste gespreksronde (bijlage 2).

10. Subsidies dienen effectief te zijn. Ze dienen bij te dragen aan het verwezenlijken van de ambities zoals verwoord in de Koersnota's Samen leven, Omgevingsvisie en Economische Visie.
    Voortgang: in uitvoering
    Toelichting: de basis van de subsidies is te vinden in de diverse beleidsnota's die de raad heeft vastgesteld. De subsidies dragen bij aan de doelstellingen uit deze nota's. Het college verstrekt subsidies binnen de door de raad vastgestelde kaders: beleidsnota's, begroting, subsidieplafond en de ASV (algemene subsidieverordening). Over de subsidies in 2026 e.v. zijn gesprekken gestart met de verschillende partijen die subsidies ontvangen. In gezamenlijkheid bepalen we voor de komende jaren vanuit de visies de prioriteiten en passende verdeling van beschikbare middelen.

11. Positieve doorrekeningen van de mei- en september circulaire worden ingezet voor bovenstaande randvoorwaarden, en ter versterking van de algemene reserve
    Voortgang: in uitvoering
    Toelichting: Op dit moment zijn wij met alle partijen in gesprek. De begroting is aangepast, zodat we de partijen ook perspectief bieden. Wij verwachten met dit financiële perspectief de gesprekken met alle partijen te kunnen voeren. In januari 2025 informeren wij de raad tussentijds over de voortgang.

Opbrengst eerste gespreksronde

Partners zijn geschrokken van de aangekondigde bezuinigingen maar willen er samen de schouders onder zetten. Op de avonden zijn goede ideeën uitgewisseld onder andere over hoe we beter kunnen samenwerken en over de toekomst van de sociale basis in Rheden. In bijlage 2 treft u de verslagen van de 4 avonden.

Vervolgproces

Na vaststelling van de begroting geeft het college medio november vervolg aan de gesprekken met de partners. doel van deze gesprekken is het gesprek over de sociale basis, de maatschappelijke meerwaarde ervan, de relatie met het koersdocument en de bijdrage van de partijen daaraan. Gedurende dit proces informeren wij de raad over inhoud en proces via de raadsbrief Sociaal Domein. Begin 2025 spreekt het college de raad graag bij over de vorderingen via een informatieavond. Het college zal bij de kadernota 2026 aan de raad voorstellen op welke wijze de ombuigingen een plek krijgen voor de jaren 2026 en verder.